

Socialminister Lars Engqvist:

Rädsla för systemskifte försvårar förnyelse i vården

Det ligger ett dilemma i att försöka föra en seriös diskussion om behövliga förändringar i sjukvården – många befärrar genast att det handlar om att riva upp de grundläggande principer för vården som de flesta ändå är ense om, framhöll socialminister Lars Engqvist i sitt tal inför fullmäktige fredagen den 28 maj.

– Det finns – nästan – en politisk konsensus kring sjukvårdspolitik som ett slags allemansrätt, sade Engqvist: tillgänglighet för alla på lika villkor och en gemensam och solidarisk finansiering med avgifter av skattekaraktär. Demokratiskt valda organ skall styra och det skall finnas ett medborgerligt inflytande.

– Rädslan för ett annat system utgör paradoxalt nog ett hinder för att ändra en förlegad organisation, menade socialministern som efterlyste en öppen diskussion som kunde göra det möjligt att öppna för samarbete med andra producenter men med bevarande av en samhällelig finansiering.

Han sade sig vilja verka för att huvudmännen skulle inbjuda fler företag och organisationer som kunde förnya den svenska sjukvården, och såg framför sig en väsentlig ökning av antalet privata vårdgivare med avtal med landstingen.

Lars Engqvists vision för vården var att bryta ned gamla myndighetsliknande eller till och med militära strukturer och arbeta mera i team för att bättre ta till vara personalens kompetens.

– Mångfald skapar incitament för att skapa nya strukturer. Fler arbetsgivare skulle vara till fördel och ge en bättre motiverad personal etc. Även för patienterna vore det bra att kunna välja mellan fler vårdgivare.

Mera pengar till vården

På sikt, kanske till år 2010, kommer sjukvården också att behöva öka andelen av bruttonationalprodukten (BNP) från nuvarande 8,5 procent till ca 10 procent, främst för att möta förändringen i befolkningsstrukturen med allt fler äldre, trodde statsrådet Engqvist.

Vad gäller kostnaderna uttryckte han

– Jag får kasta två tredjedelar av mitt tal, eftersom du precis har sagt det jag skulle säga, sade socialminister Lars Engqvist till Läkarförbundets ordförande Bernhard Grewin när han gick upp i talarstolen. Och nog var synen lika i mycket. Ministern efterlyste bland annat samarbete med privata vårdgivare med bevarande av samhällelig finansiering.

mera oro över de ökande läkemedelsutgifterna. Det är ett bekymmer att läkemedlen betalas på löpande räkning och inte kan budgeteras.

– Det är därför rimligt att patienterna tar en större del av läkemedelskostnaden, konstaterade han och menade att man också måste diskutera vilka läkemedel som verkligen skall subventioneras.

En utredning skall nu studera dessa frågor liksom frågan om förskrivningsrätten. Engqvist ifrågasatte om det i framtiden är hållbart att den rätten helt kan baseras på kompetensen hos förskrivaren – kanske måste man också ta hänsyn till vilken roll denne har i vårdorganisationen.

Kritiserad ståndpunkt

Vårdkostnaderna kom upp till debatten igen vid den efterföljande frågestunden, varvid socialministern – med hänvisning bl a till situationen i Skåne-regionen – sade sig vara tveksam till att redan nu ge större tillskott till vården. En extra miljard till Skåne skulle sannolikt innebära resurser till att bevara en föråldrad struktur. Det måste finnas en press på förnyelse.

Denna uppfattning rönt dock kraftig kritik senare vid fullmäktiges inter-

na överläggning. Även från centralstyrelsen underströks att smärtgränsen rörande sjukvårdens resurser nåddes redan för något år sedan. Det finns inte längre någon luft att pressa ur systemet – nu behövs det resurstillskott.

Andra besked från Lars Engqvist under frågestunden var att han trodde att en ökad läkarutbildning kommer att behövas och att detta borde kunna ske utan men för kvaliteten. Om 65-årsgränsen för läkare sade han att »han arbetade med frågan».

Höjda löner är bra

– Hur hantera de urusla lönerna i vårdsektorn, frågade Lena Munkhammar, centralstyrelsen.

– Hur mycket tjänar du? kontrade Lars Engqvist, men tillade skämtsamt att om han hade fått förhandla för hennes skulle hon förstås fått 10 000 kronor till ...

Höjda löner i vården ansåg han vara positivt, och en del av de ökade resurserna under kommande år bör användas till detta:

– Jag tror att löneökningar även leder till andra förbättringar, framhöll statsrådet Engqvist. •